

Vakantie in Istanbul.

(indrukken en praktische reiservaringen).

Van 9 t/m 23 sept. 1979 hebben mijn vrouw en ik in Istanbul onze vakantie doorgebracht. Aanleiding om te gaan was de befaamde geconcentreerde trek van roofvogels en ooievaars.

Dankzij mijn vrouw hebben we echter ook ruime aandacht aan andere aspecten van de zeer veelzijdige tweede stad van Turkije besteed.

Voor de trekwaarneming is bovengenoemde periode ideaal. Veertien dagen lijken vrij lang, maar bieden speling in geval van ziekte en slecht weer. Praktisch iedereen krijgt wel last van diarree.

Het kan regenen en de wind komt niet altijd uit de goede hoek.

Alvorens in te gaan op de vogels en de trek, eerst wat uitgebreider informatie over de mogelijkheden van vervoer. Ik zal dat schematisch doen:

Transport:

- 1) trein: vrij goedkoop; aankomst in centrum bij de veerponten; duur 54 uur; vermoeiend.
- 2) auto: reisduur lang ± 3 dagen; vermoeiend; onzekere benzine toestand.
- 3) vliegtuig: a) lijndienst; zeer duur. (retour f 1400,00 dit jaar).
b) charters.

ad. b De goedkoopste charters werden georganiseerd door Anadola reizen. (Rotterdam); scheelt behoorlijk met Christoffel, Arke, ondanks zelfde hotels en vliegtuigen.

Men vliegt met Turkisch Airlines: vertragingen van kwartier tot 12 uur.

In Istanbul goede opvang via Cameltours

Travel Service: Atatürk Bulvarı 152/3

Aksaray Istanbul tel. 229595-262442

Via charter 2 mogelijkheden:

- a) Campingreis: Dit jaar ongeveer f 600,00 ; de kampeerplaats zelf is te ver van het waarnemingspunt. Kamperen in een onbeschermd omgeving lijkt niet aanbevelen, hoewel enkele Zweden wel gewoon in hun slaapzakken op de Kleine Camlica hebben geslapen. Maar men hoeft met een dergelijk arrangement niet per se te kamperen. Men kan op eigen gelegenheid een hotel naar keuze zoeken. Het bekende hotel voor vogelaars is het Harem Hotel: Selimiye-Uskudar tel. 332025, aan de Aziatische kant van de Bosporus. Van te voren boeken; Er is een zwembad en een terras.

Te bereiken via veerpont naar Harem, die vertrekt vanaf de Galata brug bij het Eminönuplein. Vanaf het vliegveld te bereiken met taxi. Dat kost, afhankelijk van afdingkwaliteiten (altijd doen, geen meters), 1000,00 tot 4000 T.L. (f 50,00 tot f 200,00). Soms kan men met het busje voor hotel-

gasten meeliften naar het centrum. Er moeten echter ook gewone bussen of minibusjes (dolmustaxi) gaan. Hoogstens 10 - 20 T.L.

Vanaf het centrum zijn de taxi's 100 - 250 T.L. (f 5,00 - f 12,50).

- b) Hotelreis: Verschillende klassen. Qua ligging zijn de hotels in het oude centrum (Stanboel, Aksaray, Laleli b.v.) het meest ideaal. De Turkse aangegeven klasse is 1 à 2 klassen lager dan de Nederlandse. Wij zaten in Side. Vrij smerig, maar schoon beddegoed, en vriendelijke mensen. Goed genoeg voor ons, zeker voor die prijs. Wij zaten ongeveer 5 kwartier onderweg naar de observatiepunt. De duurdere hotels zitten ten noorden van de Gouden Hoorn neer in de buurt van het Taksimplein. Men moet dan over de nieuwe brug om te vogelen.
- 4) Geheel georganiseerde reizen. Bijvoorbeeld Stichting Natuurreizen n.n.v. Nico Haan. Leek gezellige groep; logeerde in Haren. Redelijke prijs (f 1500,00 inclusief lunch dit jaar). Anders met Pullmanreizen Den Haag, Sophialaan 4, tel. 070-469280 29 aug. tot 14 sept. 1980 Donau Delta, Camlica, Ulu Dag, Apolyontmeer f 3315,00.
- 5) Tenslotte zou men met bovenstaande gegevens zelf iets als groep kunnen organiseren, zoals ook de Haagse Vogelclub kennelijk had gedaan.

De Trekwaarnemingspunten:

De belangrijkste bij Istanbul zijn de Grote (Buyuk) Camlica, en de kleine (Küçük) Camlica heuvels, aan de Aziatische kant van de Bosporus.

Te bereiken met de bus en minibus (Dolmustaxi) vanaf de aanlegplaats van de pont (5 T.L. = f 0,25) in Uskudar of Haren. Vanaf de eerstgenoemde steiger staan de bussen schuin rechts voorbij de tweede fontein richting Unraniye. Naar bushalte Camlica (5 T.L. = f 0,25) in ongeveer 20 minuten. De grote heuvel ligt dan eerste weg naar links boven en dan eerste weg rechts, weg blijven volgen. De kleine Camlica ligt aan de rechter kant van de weg naar Unraniye: ongeveer 100 m. doorlopen, door groot hek park binnen, en pad naar boven volgen.

Op de grote Camlica is een café, met stoeltjes. Soms vrij druk met touristen, breed uitzicht. De kleine Camlica is meer parkachtig: geen café, wat meer naar zee, en daardoor theoretisch iets minder breed zicht op de trek. Wel meer kleinere vogels.

De Vogeltrek:

Voor de waarneming van de kleine vogels kan het van voordeel zijn wat vroeg te beginnen. Het Haren Hotel is dan zeker ideaal gelegen. Maar de hele dag door blijven er wisselende aantallen kleine vogels.

De grote trek begint 10-11.00 uur i.v.n. de therniek. Men heeft dus dan ook vanuit het oude centrum ruim voldoende gelegenheid om op tijd te arriveren. Zelf bezochten we twee dagen (12 en 14/9) de grote Canlica en 2 1/2 dag de kleine (17,18 en 23/9).

Het weer was sinds onze aankonst steeds fraai zonnig $\pm 20-25^{\circ}\text{C}$. met een lichte tot matige bewolking en matige wind, vooral uit het noorden. De aantallen waren dan aanvankelijk ook niet overweldigend. Zaterdag 15/9 eerst vrij sterk bewolkt en winderig. Toch kwamen die dag ± 1000 Sperwers over. Zondag woei er zelfs een storm en regende het voortdurend, en ook maandag was het vrij koel, matig bewolkt, en een matige noordenwind. Dinsdag 18/9 was het evenwel praktisch onbewolkt met een lichte oostenwind. Dit zou na de relatief slechte dagen de topdag worden. Zelf telden we 3000 Zwarte ooievaars, 800 Schreeuwarenden, 80 Slangenarenden. Een groep Denen en Zweden op de grote Canlica kwamen tot nog hogere aantallen. Deze dag trok waarschijnlijk meer dan de helft van de bovengenoemde vogels min of meer gestuwd over. Grote spiralen van sterk wisselende samenstelling doken op uit het niets, cirkelden omhoog, om daarna vrij snel over en langs ons heen te glijden. De meeste vogels gingen erg hoog, en konden slechts met de telescoop gedetermineerd worden. Maar meerdere malen konden we de verschillende vogels ook van vrij dichtbij bewonderen. Toch is het een natuurwonder om zoveel arenden en ooievaars tegelijk in groepen te zien, terwijl je in het broedseizoen einden moet reizen om enkele paren te vinden. Al met al zeer indrukwekkend, zelfs voor matig in vogels geïnteresseerden. Tenidden van de massale aantallen ooievaars (ook witte) en Schreeuwarenden zorgden Buizerden, Wespddieven, Dwerg- en Slangenarenden, gewone en Balkansperwers voor de nodige afwisseling. Ook zagen we twee fraaie groepen Kraanvogels, waarvan het melancholieke tra-tra-tra duidelijk te horen was, wat zeer opviel tenidden van de geruisloze vlucht der roofvogels. Als bijzonderheid konden we twee Witte pelikanen en twee Aasgieren noteren.

De bosjes op de beide heuvels, maar vooral de kleine Canlica herbergden sterk wisselende groepen kleinere vogels, zoals Kleine-, Bonte en Grauwe vliegenvangers, Grauwe klauwieren (mannetjes en vrouwtjes en ook de mediterrane ondersoort), praktisch al onze kleine zangvogeltjes met als bijzonderheden Sperwergrasmus, Syrische bonte specht, Scharrelaar, Bijeneter en Hóp (laatste twee niet zelf gezien). Zie ook soortenlijst.

Overige excursies:

Tweemaal werd een bezoek gebracht aan het meer Büyük Cekmeçek. Het gemakkelijkst te bereiken met bus vanaf het Aksarayplein (Vatan Caddesi) of Topkapiplein. Bussen richting Burgaz, Selanyic en Büyük Cekmeçek brengen je er voor

20 T.L. (f 1,00) in ongeveer een uur. Vanaf de bushalte is er na ongeveer 15 min. lopen naar rechts, aan de zuidkant van het meer een kerkhof, met een rietkraag, en meer naar links aan de westkant, over een lange stenen brug ook een wat noerassig gebied, met een piertje. Vooral de eerste keer hadden we geluk: Zwartkopmeeuwen, Reuzenster, IJsvogeltjes, naar ook Aalscholver, Bonte, Kleine en Krombekstrandlopers, Kleine plevieren, Bosruiters, Zwarte ruiters en Tureluurs. Verder Visarend, Zwarte ibis, Kleine en Grote zilverreigers en verschillende soorten kwikstaarten. Verder Futen, Roodhalsfuten en meerdere Dodaarsen, veel Meerkoeten. Kortom aardig wat vogels, naar wat je zult zien blijft natuurlijk een verrassing.

Tocht naar het strand van Kylios: Per bosporusboot naar Sariyer, heerlijk ontspannend, met onder weg kans op Dunbekmeeuwen, Dwergmeeuwen en Noordse pijlstormvogels. Ten zuiden van Sariyer, bij een theefabriek, is een andere trekroute van roofvogels. Ze zouden 's avonds daar ook in de buurt invallen. Maar kennelijk is daar meer geluk nodig dan op de Canlicaheuvels. Eén groep zag grote aantallen arenden, ook vrij dichtbij, naar wijzelf, en ook anderen kwamen niet verder dan twee Boonvalken en een Balkansperwer. Maar het strand in Kylios is fraai. Te bereiken per bus vanaf Sariyer.

Tocht naar de Prinseneilanden: Ook per boot. Ornithologisch minder interessant. Maar we hebben ons voor 300 T.L. (f 15,00) een uur heerlijk in een rijtuig laten rondrijden.

Tochten naar Bursa: 230 km. per bus van Istanbul. Verder ook per vliegtuig te bereiken. Het gemakkelijkst lijkt het te zijn, om de vleugelboot naar Mudanya te nemen, en vandaar per taxi of Dolmus naar de stad te gaan (24 km). Er is ook een langzanere pont naar Yalova (± 80 km van Bursa). In Bursa zou men dan een hotel voor twee nachten kunnen nemen om vandaar excursies naar de Ulu Dag (een bergreservaat) en enkele meren zoals het Apolyont, het Iznikmeer te maken. Ongeveer 100 km. verder ligt het Manyasmeer, ook een reservaat bij Bandirng. De laatste plaats is ook per boot uit Istanbul te bereiken in vier uur.

Wijzelf hebben deze tochten niet gemaakt, maar hoorden van velen enthousiaste verhalen.

Volgens de prospectus van Pullman kan men aan de meren de volgende vogelsoorten verwachten: Pelikanen, verschillende reigersoorten, Dwergaalscholver, Lepelaar, Zwarte ibis, Slangenarend, Bruine kiekendief, ruiters en strandlopers, Vorkstaartplevier en - misschien - Steppenvorkstaartplevier en Sporenkievit. En in de bergen: Lammergier, Valegier, Steenarend, Strandleeuwerik, Waterpieper, Alpenheggemus, Vale- en Alpengierzwaluwen, Krüpers boonklever, Bef-

lijster, Roodkopkanarie. Rotszwaluw, Alpenkauw en Alpenkraai.

Besluit:

Behalve vogelen kan men in Istanbul ook moskeeën en musea bekijken, Wij hebben daar twee volle dagen aan besteed. Verder hebben we op ons gemak gewinkeld in de oosterse Bazar, en op typische turkse terrasjes gezeten, om al thee drinkend te genieten van de Oosterse en Westerse invloeden in de zeer kleurrijke metropool op de grens van Azië en Europa. En wij hebben ons het zeer gevarieerde turkse eten zeer goed laten snaken.

Gegevens over reisbenodigheden kan men in alle folders vinden.

Iets voor de regen is nodig, en verder zou ik alleen op de noodzaak van goede anti diarree middelen willen wijzen zoals Imodium eventueel met Mexaform (niet langer dan drie dagen). Tot slot hoop ik dat diegenen die geïnteresseerd zijn in een vogeltrekreis naar Istanbul en omgeving, in bovenstaand verhaal voldoende gegevens hebben gevonden om een beslissing te nemen alleen of in groepsverband de reis volgend jaar aan te vangen. Voor nadere gegevens ben ik graag beschikbaar.

Soortenlijst (en zeer globale aantallen)

	12/9	14/9	16/9	17/9	18/9-'79
Zwarte ooievaar	160	64		1	3000 (5000)
Schreeuwarend	133	168		68	800 (1000)
Buizerd	54	14		17	300
Sperwer (gewoon en Balkan)	7	80	(1000)	40	300
Slangenarend	(14)	3		11	33 (80)
Dwergarend	3	3		5	2

Aalscholver

Aasgier

Alpengierzwaluw

(Arendbuizerd)

Balkansperwer

Bastardarend

Bergfluitier

Blauwe reiger

Boerenzwaluw

Bontbekplevier

Bonte kraai

Bonte strandloper

Bonte vliegenvanger

Boonkruiper

Boonpieper

Boonvalk

Bosruiter

Braamsluiper

Buizerd

(Bijeneter)

Clirgors

Dodaars

(Draaihals)

Dunbekneeuw

Dwergarend

Dwergneeuw

Ekster

Fitis

Fuut

Gekraagde roodstaart

Gele kwikstaart

Grasnuus

Graspieper

Grauwe gors

Grauwe klauwier

Grauwe vliegenvanger

Grote gele kwikstaart

Grote mantelneeuw

Grote zilverreiger

Havik

Huisnuus

Kauw

Kleine plevier

Kleine strandloper

Kleine torenvalk

Kleine vliegenvanger

Kleine zwartkop	Spreeu
Koereiger ?	Steenloper
Kokmeeuw	Stormmeeuw
Koolmees	Syrische bonte specht
Kraanvogel	Taling
Krombekstrandloper	Tapuit
Lachduif	Tjiftjaf
Meerkoet	Torenvalk
Merel	Tortelduif
Noordse pijlstormvogel	Tuinfluit
Oeverzwaluw	Tureluur
Ooievaar, Witte	Turkse tortel
Paapje	Vink
Pinpelmees	Visarend
Purperreiger	Vlaanse gaai
Reuzenster	Waterhoen
Rode wouw	Wespendief
Roodborsttapuit	Wilde eend
Roodhalsfuut	Witte kwikstaart
Roodnus	Witte pelikaan
(Roodpootvalk)	IJsvogel
Rotsduif	Zilvermeeuw
Sakervalk	Zwarte ibis
Scharrelaar	Zwarte kraai
Schreeuwarend	Zwarte ooievaar
Slangenarend	Zwarte ruiter
(Snelleken)	Zwarte wouw
Sperwer	Zwartkop
Sperwergrasmus	

H.J.Kwikkell
 Zijpestraat 22
 2131 AZ HOOFDDORP
 tel. 02503 - 17877